

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1615/2023
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Сивчев, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Доситеј Обрадовић“ из Бочара, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3285/22 од 11.01.2023. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3285/22 од 11.01.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју, Судска јединица у Новом Бечеју П1 28/22 од 16.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године исплати износ од 95.336,00 динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом другим изреке обавезана је тужена да да тужиоцу на име накнаде трошкова за регерес за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године исплати износ од 159.878,68 динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 108.786,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3285/22 од 11.01.2023. године, ставом првим и другим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена за период од 01.03.2018. године до 28.02.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 95.336,00 динара и на име накнаде трошкова за регерес за коришћење годишњег

одмора исплати износ од 159.878,68 динара, све у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 108.786,00 динара са законском затезном каматом. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 42.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду био запослена код тужене на радном месту ...-... са коефицијентом за обрачун плате од 7,82. Тужени је плату обрачунавао множењем наведеног коефицијента и прописане основице, допуњујући исту до висине минималне зараде, која је исплаћивана тужиоцу. У спорном периоду тужена није у обрачунским листама као посебне ставке исказивала део зараде који се односи на накнаду исхране у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке утврђена је висина тражених накнада према критеријумима у важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији, између осталог и Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Како је тужена тужиоцу исплаћивала минималну зараду следи да му није исплаћена накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је тужена дужна да јој те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем и то применом параметара прописаним важећим ПКУ у комуналној делатности.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, будући да су према одредби члана 4. став 2. Законом о платама у државним органима и јавним службама, као посебног закона, у коефицијенту за обрачун плате садржане накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, те да ово право запослених није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, због чега нема основа за исплату траженог новчаног потраживања.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“ број 88/17 ... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“ број 34/01 ... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за Председника републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/15 и 27/22) одређује елементе за утврђивање плате, тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. став 1. и 2).

Тужилац је запослен у школи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права,

обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произлази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015), а важећим посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиоцу исплаћивана кроз коефицијент за обрачун његове плате, не припада му право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да му је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како ужилац није успео у овом поступку, Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић